

ISSN 2414-0562 (Print)
ISSN 2617-2224 (Online)
[https://doi.org/10.32689/2617-2224-2023-1\(34\)](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2023-1(34))

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

ПУБЛІЧНЕ УРЯДУВАННЯ PUBLIC MANAGEMENT

№ 1 (34) – квітень 2023

Видавничий дім
«Гельветика»
2023

Публічне урядування
Свідоцтво KB 21596-11496 P
Видається з листопада 2015 року
Періодичність: 1 раз на квартал + 1 на рік
Друкується за рішенням Вченої ради
Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 5 від 26.04.2023)
Видання є таким, що реферується в міжнародних
та вітчизняних наукометричних базах:
Index Copernicus, ResearchBib,
Turkish Education Index, Polish Scholarly Bibliography,
Google Scholar, “Україніка наукова”, “Джерело”.
Згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України
від 07.11.2018 № 1218 збірник “Публічне урядування”
внесено до Списку друкованих періодичних видань,
що включаються до Переліку наукових фахових видань
України, яким присвоєно категорію “Б”.
Статті у виданні перевірені на наявність плагіату
за допомогою програмного забезпечення
StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.
Відповідальність за зміст, достовірність фактів, цитат,
цифр несуть автори матеріалів. Редакція залишає за
собою право на незначне редагування і скорочення
(зі збереженням авторського стилю та головних
висновків). Редакція не завжди поділяє думки авторів
та не несе відповідальності за надану ними інформацію.
Матеріали подано в авторській редакції.
Передрук — тільки з дозволу редакції.
Адреса редакційної колегії:
ПрАТ “ВНЗ “Міжрегіональна Академія
управління персоналом”
вул. Фрометівська, 2, Київ, Україна, 03039
Офіційний сайт видання:
www.journals.maup.com.ua/index.php/public-management

Public management
Certificate KB 21596-11496 P
Published from november 2015
Pereodisity: 4 times on a year + one
Published by the decision of Academic council of
Interregional Academy of Personnel Management
(Protocol № 5 from April 26, 2023)
Collection is included to the international
and domestic scientometrics databases Index
Copernicus International, ResearchBib, Turkish Education
Index, Polish Scholarly Bibliography, Google Scholar,
“Україніка наукова”, “Джерело”.
According to the Order of the Ministry of Education
and Science of Ukraine dated November 7, 2018, № 1218,
the collection “Public management”
is included in the List of printed periodicals, which are included
in the List of scientific professional editions of Ukraine, which
have been assigned the category “B”.
The articles were checked for plagiarism
using the software StrikePlagiarism.com developed
by the Polish company Plagiat.pl.
The authors are responsible for the content,
accuracy of the facts, quotes, numbers. The editors reserves
the right for a little change and reduction
(with preservation of the author’s style and main
conclusions). Editors can not share the world views of the
authors and are not responsible for the information provided.
Materials filed in the author’s edition.
Reprinting — with the editorial’s permission strictly.
Address of the editorial board:
Interregional Academy of Personnel Management
Str. Frometivska, 2, Kyiv, Ukraine, 03039
Official site:
www.journals.maup.com.ua/index.php/public-management

Публічне урядування : збірник. № 1 (34) — квітень 2023. Київ : ПрАТ “ВНЗ “Міжрегіональна Академія управління персоналом”, 2023. 100 с.

ЗМІСТ

Агазаде Юсіф

Інноваційні технології публічного управління
для вирішення проблем розвитку сучасних
суспільств.....10

Бурик З. М., Черняхівська В. В.

Механізми публічного маркетингу
в Україні в сучасних умовах.....18

Весельська М. В.

Оцінювання професійної діяльності публічних
службовців України: євроінтеграційний вимір
(досвід Польщі)..... 29

Виноградова Н. В.

Удосконалення інституційного середовища
державно-приватного партнерства у реалізації
пріоритетних проектів соціально-економічного
розвитку на регіональному рівні..... 34

Сєдов Г. Ю.

Розвиток механізмів трансформації системи
надання адміністративних послуг в умовах
цифровізації..... 41

Сидорчук О. Г., Хомяк С. П.

Проблеми забезпечення економічної безпеки
в Україні: антикорупційний аспект..... 49

Черненко І. О., Близнюк А. С.

Конституційна сутність
громадського контролю
як форми взаємодії публічної влади
та інститутів громадянського суспільства.....58

Шевченко С. В.

Елементи трансформації системи
зайнятості населення в умовах
електронізації публічного управління..... 71

Шевчук Р. В.

Державна підтримка розвитку мережі
закладів охорони здоров'я:
зарубіжний досвід..... 79

Щурін В.

Нормативно-правове забезпечення співробіт-
ництва України та НАТО в сучасних умовах.....85

Yatsyno O. V.

Organizational mechanism of public
administration
in the field of national security.....92

Беленюк Ж. В.

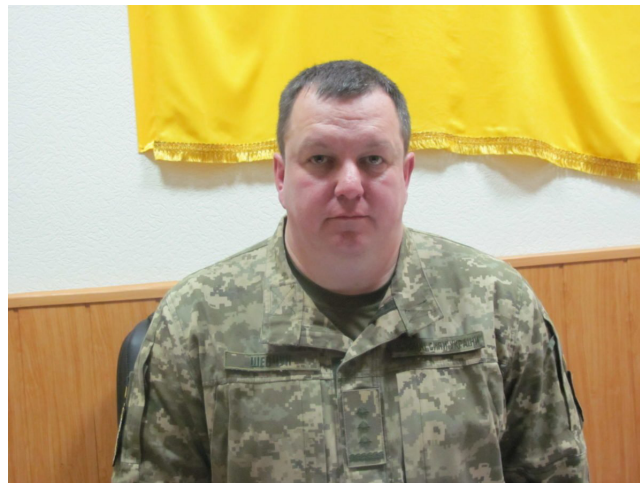
Сучасний стан сфери фізичного виховання
та спорту України в умовах
військової агресії росії.....100

Шевчук Роман Володимирович,

кандидат медичних наук, докторант, Міжрегіональна Академія управління персоналом, м. Київ, вул. Фрометівська, 2, (044) 490-95-05, e-mail: kafedrapa@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0002-9716-2561>.

Shevchuk Roman Volodymyrovych,

Candidate of Medical Sciences, Doctoral Student, Interregional Academy of Personnel Management, Kyiv, Frometivska str., 2, (044) 490-95-05, e-mail: kafedrapa@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0002-9716-2561>.

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА РОЗВИТКУ МЕРЕЖІ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Анотація. Автором досліджено що, на сьогоднішній день в нашій країні державна підтримка розвитку мережі закладів охорони здоров'я є важливим фактором для забезпечення національної системи охорони здоров'я ефективною та доступною для всіх громадян. У світі існує багато прикладів успішної реалізації таких програм, які забезпечують високу якість медичних послуг та зменшення нерівностей у доступі до них. Підкреслено, що один з прикладів успішної реалізації державної підтримки мережі закладів охорони здоров'я є система національного забезпечення здоров'я в Кубі. Куба має одну з найвищих показників тривалості життя в Латинській Америці, а також має низький рівень дитячої смертності та відсутність спалахів епідемій. Одним із факторів успіху цієї системи є державна підтримка розвитку медичної мережі та високий рівень фінансування з боку держави. Визначено, що державна підтримка розвитку мережі закладів охорони здоров'я є важливою складовою для забезпечення доступності та якості медичної допомоги для всіх громадян країни. Ефективна програма державної підтримки може забезпечити розвиток медичної інфраструктури, залучення та збереження кваліфікованого медичного персоналу, зниження витрат на медичну допомогу та забезпечення доступності медичної допомоги для всіх громадян.

Ключові слова: державна підтримка, розвиток мережі закладів охорони здоров'я, якість медичної допомоги, фінансування, інвестиції.

STATE SUPPORT FOR THE DEVELOPMENT OF A NETWORK OF HEALTH CARE INSTITUTIONS: FOREIGN EXPERIENCE

Abstract. The author has researched that, to date, in our country, state support for the development of a network of health care institutions is an important factor in ensuring the national health care system is effective and accessible to all citizens. There are many examples of successful implementation of such programs in the world, which ensure high quality of medical services and reduce inequalities in access to them. It is emphasized that one of the examples of successful implementation of state support for the network of health care institutions is the national health care system in Cuba. Cuba has one of the highest life expectancy rates in Latin America, as well as a low infant mortality rate and no outbreaks of epidemics. One of the success factors of this system is state support for the development of the medical network and a high level of funding from the state. It was determined that state support for the development of a network of health care facilities is an important component for ensuring the availability and quality of medical care for all citizens of the country. An effective program of state support can ensure the development of medical infrastructure, attract

and retain qualified medical personnel, reduce the costs of medical care and ensure the availability of medical care for all citizens.

Key words: state support, development of the network of health care facilities, quality of medical care, financing, investments.

Постановка проблеми. Проблема забезпечення доступності та якості медичної допомоги є актуальною для багатьох країн, в тому числі і для України. За останні роки, в Україні було зроблено кроки щодо реформування системи охорони здоров'я та забезпечення доступності медичних послуг. Однак, ще багато потрібно зробити для того, щоб забезпечити населенню доступну та якісну медичну допомогу.

Одним з ключових факторів забезпечення доступності та якості медичної допомоги є розвиток мережі закладів охорони здоров'я. Це вимагає ефективного фінансування, управління та використання сучасних технологій та систем управління. Зарубіжний досвід може допомогти Україні у реалізації цих завдань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти проблеми державної підтримки розвитку мережі закладів охорони здоров'я: зарубіжного досвіду досліджували такі науковці, як: В. Березін, О. Глазунова, Н. Зайчева, В. Коваленко та інші.

Мета статті. Державна підтримка розвитку мережі закладів охорони здоров'я: зарубіжного досвіду є розкриття зарубіжного досвіду державної підтримки розвитку мережі закладів охорони здоров'я та висвітлення ключових аспектів, необхідних для забезпечення доступності та якості медичної допомоги для всіх груп населення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Державна підтримка розвитку мережі закладів охорони здоров'я є важливим фактором для забезпечення національної системи охорони здоров'я ефективною та доступною для всіх громадян. У світі існує багато прикладів успішної реалізації таких програм, які забезпечують високу якість медичних послуг та зменшення нерівностей у доступі до них.

Варто підкреслити, що один з прикладів успішної реалізації державної підтримки мережі закладів охорони здоров'я є система національного забезпечення здоров'я в Кубі. Куба має одну з найвищих показників тривалості життя в Латинській Америці, а також має низький рівень дитячої смертності та відсутність спалахів епіdemій. Одним із факторів успіху цієї системи є державна підтримка розвитку медичної мережі та високий рівень фінансування з боку держави (Лук'янов).

Слід додати, що у країнах Європейського Союзу державна підтримка мережі закладів охорони здоров'я також є важливою складовою системи охорони здоров'я. Наприклад, у Фінляндії держава забезпечує фінансування та розвиток національної мережі медичних закладів, включаючи лікарні та клініки, які забезпечують високий рівень медичної допомоги для всіх громадян країни. Це забезпечує доступність та якість медичних послуг для всього населення, а також допомагає зменшити витрати на охорону здоров'я за рахунок ефективної організації та координації медичної допомоги.

Доречно зауважити, що у Сполучених Штатах Америки державна підтримка мережі закладів охорони здоров'я здебільшого забезпечується через програму "Medicaid", яка надає фінансову допомогу для отримання медичної допомоги низько прибутковим громадянам та особам з обмеженими можливостями. Ця програма допомагає забезпечити доступність медичної допомоги для всіх громадян країни та зменшити відставання в охороні здоров'я для найбільш уразливих груп населення (Рибачук, 2020, с. 308).

Варто підкреслити, що у загальному, державна підтримка розвитку мережі закладів охорони здоров'я є важливим елементом національної системи охорони здоров'я в більшості країн світу. Це забезпечує доступність та якість медичних послуг для всіх громадян, зменшує нерівності у доступі до медичної допомоги та допомагає зменшити витрати на охорону здоров'я за рахунок ефективної організації та координації медичної допомоги.

На думку вченого В. Березіна, що одним із прикладів успішної державної підтримки розвитку мережі закладів охорони здоров'я є Швеція. У Швеції система охорони здоров'я базується на загальнодоступній та безкоштовній медичній допомозі для всіх громадян країни. Це забезпечується через систему регіональних органів охорони здоров'я, які забезпечують високий рівень медичної допомоги для всіх громадян країни. Держава також забезпечує фінансування та розвиток медичних закладів, щоб забезпечити доступність та якість медичних послуг для всіх населення (Березін, 2016, с. 318).

Доречно наголосити, що інший приклад успішної державної підтримки розвитку мережі

закладів охорони здоров'я – це Канада. У Канаді система охорони здоров'я базується на універсальному доступі до медичних послуг, який забезпечується через державну медичну страховку. Держава також забезпечує фінансування та розвиток національної мережі медичних закладів, включаючи лікарні та клініки, які забезпечують високий рівень медичної допомоги для всіх громадян країни.

У Європейському Союзі, державна підтримка розвитку мережі закладів охорони здоров'я також є важливою складовою національних систем охорони здоров'я. Європейський Союз забезпечує фінансову та технічну підтримку для розвитку медичної інфраструктури та реформування національних систем охорони здоров'я у країнах-членах (Шумович, 2016, с. 440).

Слід додати, що для успішного розвитку мережі закладів охорони здоров'я в країні також необхідно розробляти ефективні стратегії та програми державної підтримки. Один із прикладів цього – програма “Affordable Care Act” (далі – АСА) у США. Ця програма була запроваджена з метою забезпечення доступної медичної допомоги для всіх американців, незалежно від їх доходу та стану здоров'я. АСА забезпечує фінансову підтримку для розвитку медичних закладів та зменшення витрат на медичну допомогу, що забезпечує доступність та якість медичної допомоги для всіх громадян.

Доречно наголосити, що інший приклад – програма Національної служби здоров'я (далі – NHS) у Великобританії. NHS – це державна програма забезпечення доступної та безкоштовної медичної допомоги для всіх громадян Великобританії. Ця програма забезпечує фінансову підтримку для розвитку медичних закладів та персоналу, що забезпечує високий рівень медичної допомоги для всіх громадян. Однак, варто зазначити, що державна підтримка розвитку мережі закладів охорони здоров'я має свої виклики та обмеження. Наприклад, велика залежність від державного фінансування може знизити ефективність управління та забезпечення якості медичної допомоги. Також, державна підтримка може бути обмежена бюджетними обмеженнями та політичними перешкодами (Зайцева, 2019, с. 128).

Отже, державна підтримка розвитку мережі закладів охорони здоров'я є важливою складовою для забезпечення доступності та якості медичної допомоги для всіх громадян країни. Ефективна програма державної підтримки може забезпечити розвиток медичної інфраструктури, залучення та збереження кваліфікова-

ного медичного персоналу, зниження витрат на медичну допомогу та забезпечення доступності медичної допомоги для всіх громадян.

Проте, державна підтримка має бути розроблена таким чином, щоб забезпечити ефективне управління медичними закладами та забезпечення якості медичної допомоги. Також важливо забезпечити фінансування на достатньому рівні, щоб уникнути недостачі медичного персоналу, необхідного обладнання та матеріалів.

Крім того, державна підтримка розвитку мережі закладів охорони здоров'я повинна бути забезпечена довгостроковими стратегіями та планами, щоб забезпечити стабільність та сталість розвитку медичної інфраструктури. Це допоможе забезпечити надійність та постійну доступність медичної допомоги для всіх громадян (Ковальчук, 2018, с. 62).

Варто підкреслити, що державна підтримка розвитку мережі закладів охорони здоров'я є важливою складовою для забезпечення доступності та якості медичної допомоги для всіх громадян. Необхідно розробляти ефективні стратегії та програми державної підтримки, які забезпечують ефективне управління медичними закладами, залучення та збереження кваліфікованого медичного персоналу, зниження витрат на медичну допомогу та забезпечення доступності медичної допомоги для всіх громадян.

Необхідно звернути увагу, що на думку вченого Л. Чумаченко, що країни по всьому світу мають свій власний досвід державної підтримки розвитку мережі закладів охорони здоров'я. Розглянемо кілька прикладів.

У США, федеральна програма “Medicaid” надає фінансову підтримку для медичної допомоги для бідних та малозабезпечених громадян. Крім того, державні програми, такі як “Children’s Health Insurance Program”, надають медичну допомогу для дітей, які не мають страховки. Федеральна програма “Medicare” забезпечує медичне страхування для людей старше 65 років та людей з інвалідністю;

У Франції, система здоров'я фінансується з державного бюджету та соціального страхування. Кожен громадянин має право на медичну допомогу, яку забезпечують медичні заклади, які контролюються державою;

У Канаді, система охорони здоров'я фінансується з державного бюджету. Кожен громадянин має право на медичну допомогу, яку забезпечують медичні заклади, що контролюються державою та є безкоштовними для пацієнтів;

У скандинавських країнах, таких як Норвегія та Швеція, державна підтримка забезпечує

доступність медичної допомоги для всіх громадян. Кожен громадянин має право на безкоштовну медичну допомогу, яка фінансується з державного бюджету (Чумаченко, 2016, с. 67–70).

Отже, кожна країна має свій власний досвід державної підтримки розвитку мережі закладів охорони здоров'я. Дійсно, ефективне фінансування та управління медичними закладами є важливою складовою для забезпечення доступності та якості медичної допомоги. Для досягнення цих цілей держави можуть вживати різних заходів.

Варто наголосити, що держава може встановлювати регулюючі стандарти для медичних закладів та прописувати правила та норми їх функціонування. Також можуть бути розроблені програми фінансової підтримки для медичних закладів, що надають медичну допомогу малозабезпеченим громадянам, пацієнтам з інвалідністю, дітям тощо.

Можна зазначити, що управління медичними закладами може здійснюватися через різноманітні механізми, включаючи державний контроль, регулюючі органи, системи сертифікації та атестації, а також добровільні організації, які надають підтримку медичним закладам.

Крім того, можливе впровадження інноваційних технологій та розвиток мережі електронної медицини, які забезпечать більш швидкий та ефективний доступ до медичної допомоги. Загалом, ефективне фінансування та управління медичними закладами допоможуть забезпечити високу якість медичної допомоги та доступність для всіх громадян, що є важливим завданням для держави в галузі охорони здоров'я (Глазунова, 2018, с. 224).

Також для забезпечення ефективного фінансування та управління медичними закладами, держава може використовувати різні моделі фінансування та управління.

Варто підкреслити, що одна з них – це державна система охорони здоров'я, в якій держава забезпечує фінансування всіх медичних закладів та медичних послуг. Ця модель забезпечує однаковість та доступність медичної допомоги для всіх громадян, незалежно від їхнього соціального статусу чи доходу. Проте, така модель може мати недоліки, такі як недостатнє фінансування медичних закладів, що може призвести до зменшення якості медичної допомоги, або зростання бюрократії та корупції.

Іншою моделлю є система приватної охорони здоров'я, де громадяни мають можливість самостійно обирати медичний заклад та вид медич-

ної допомоги, а держава забезпечує фінансування через соціальне страхування чи плату за медичні послуги. Ця модель забезпечує більшу свободу вибору для громадян та сприяє збільшенню якості медичної допомоги, проте може створювати нерівності в доступності медичної допомоги для різних соціальних груп (Коваленко, 2019, с. 254).

Крім того, для забезпечення ефективного управління медичними закладами держава може використовувати різні підходи до управління, такі як децентралізоване управління, управління на рівні регіонів та місцевих управлінь, управління на рівні самого закладу.

Варто підкреслити, що децентралізоване управління передбачає передачу повноважень та фінансування на рівень місцевих управлінь, які забезпечують управління та фінансуванням медичних закладів у своєму регіоні. Цей підхід забезпечує більшу ефективність управління та збільшення доступності медичної допомоги, оскільки рішення приймаються на рівні місцевої громади, що дозволяє враховувати її потреби та особливості.

Управління на рівні самого закладу передбачає надання відповідальності за управління медичним закладом його керівникові. Цей підхід забезпечує більшу гнучкість в управлінні медичним закладом та може сприяти збільшенню ефективності роботи закладу (Мандзій, 2017, с. 49).

Так, сучасні технології та системи управління можуть допомогти у забезпеченні ефективного функціонування медичних закладів. Наприклад, електронна медична історія дозволяє зберігати та обмінюватись інформацією між лікарями, що допомагає у покращенні якості надання медичних послуг та зменшенні кількості помилок. Також, використання систем управління може допомогти у плануванні бюджету, контролі за фінансами та ресурсами, а також у веденні обліку та аналізі даних. Наприклад, системи управління ресурсами підприємства можуть допомогти у веденні обліку та плануванні витрат на матеріали, ліки та інші ресурси.

Доречно зауважити, що для ефективного використання сучасних технологій та систем управління медичними закладами необхідна кваліфікована кадрова база, яка зможе використовувати ці інструменти. Тому держава може також забезпечувати підвищення кваліфікації медичного персоналу та інших працівників медичних закладів в галузі використання сучасних технологій та систем управління.

Крім того, для ефективного впровадження сучасних технологій та систем управління необхідна також адекватна інфраструктура та доступ до швидкісного Інтернету. Держава може забезпечувати фінансування на будівництво та розширення мережі медичних закладів, а також на розвиток інфраструктури, що необхідна для впровадження сучасних технологій та систем управління (Лук'янов).

Отже, важливо забезпечити прозорість та ефективність управління медичними закладами. Держава може встановлювати стандарти та правила функціонування медичних закладів, а також контролювати їх виконання. Загальний підхід до розвитку мережі медичних закладів та їх управління повинен бути орієнтований на підвищення доступності та якості медичної допомоги, забезпечення прозорості та ефективності управління, а також використання сучасних технологій та систем управління. Державна підтримка є важливим фактором у розвитку мережі медичних закладів та забезпечення належного рівня медичної допомоги населенню.

Висновок. Таким чином, проаналізувавши вищезазначене можна дійти висновку, що сьогоднішня державна підтримка розвитку мережі закладів охорони здоров'я є важливою складовою для забезпечення доступності та якості медичної допомоги для населення.

Зарубіжний досвід показує, що держава може використовувати різноманітні інструменти для забезпечення такої підтримки, такі як різні форми фінансування медичної системи, стимулювання розвитку приватних медичних закладів, забезпечення ефективного управління медичними закладами та використання сучасних технологій та систем управління. Важливо забезпечити ефективне фінансування та управління медичними закладами, щоб забезпечити належну якість медичної допомоги для всіх. Держава повинна приділяти належну увагу розвитку медичної інфраструктури та підтримувати інноваційні проекти, які можуть покращити якість та доступність медичної допомоги.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ: _____

1. Березін В.О. Організаційно-економічні засади реформування охорони здоров'я в Україні. Київ 2016 р. С. 318.
2. Глазунова О.В. Формування системи державної підтримки медичної галузі в Україні. Київ 2018 р. С. 224.
3. Зайцева Н. Державна підтримка медичних закладів в Україні: проблеми та шляхи вирішення. *Світ медицини та біології*. 2019 р. С. 126–129.
4. Коваленко В.М. Теоретичні засади та практика реформування охорони здоров'я в Україні. *Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика*. Київ 2019 р. С. 254.
5. Ковальчук В. Особливості державної підтримки медичних закладів в Україні та країнах Європи. *Вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут"*. 2018 р. С. 59–63.
6. Лук'янов Ю. Книга «Організаційно-правові аспекти охорони здоров'я в Україні» URL: <https://www.yakaboo.ua/ua/organizacijnopravovi-aspekti-okhoroni-zdorov-ya-v-ukrayini.html>
7. Мандзій І. Організаційні аспекти фінансування охорони здоров'я в Україні. *Економіка та управління національним господарством*. 2017 р. С. 47–51.
8. Рибачук Т. О. Медична реформа в Україні: стан та перспективи розвитку. *Національна академія статистики, обліку та аудиту*. Київ 2020 р. С. 312.
9. Чумаченко Л. Механізми державного фінансування медичних закладів в Україні та світі. *Міжнародний науковий журнал*. 2016 р. С. 67–70.
10. Шумович І. В. Організаційні основи реформування системи охорони здоров'я в Україні. Видавець КНЕУ, Київ. 2016 р.
11. Semenets-Orlova, I., Teslenko, V., Dakal, A., Zadorozhnyi, V., Marusina, O., & Klochko, A. (2021). Distance Learning Technologies and Innovations in Education for Sustainable Development. *Studies of Applied Economics*, 39(5).
12. Semenets-Orlova, I. (2015). Strategichne upravlinnja jak systemnyj zasib upravlinnja osvithimy [Strategic management as a systemic tool for managing educational change]. *Theory and practice of public administration*, 3, 52–60.

REFERENCES: _____

1. Berezin V.O. Orhanizatsiino-ekonomichni zasady reformuvannia okhorony zdorovia v Ukraini. Kyiv 2016 r. S. 318.
2. Hlazunova O.V. Formuvannia systemy derzhavnoi pidtrymky medychnoi haluzi v Ukraini. Kyiv 2018 r. S. 224.
3. Zaitseva N. Derzhavna pidtrymka medychnykh zakladiv v Ukraini: problemy ta shliakhy vyrishennia. *Svit medytsyny ta biolohii*. 2019 r. S. 126–129.
4. Kovalenko V.M. Teoretychni zasady ta praktyka reformuvannia okhorony zdorovia v Ukraini. *Natsionalna medychna akademiia pisliadyplomnoi osvity imeni P.L. Shupyka*. Kyiv 2019 r. S. 254.
5. Kovalchuk V. Osoblyvosti derzhavnoi pidtrymky medychnykh zakladiv v Ukraini ta krainakh Yevropy. *Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu Ukrainy "Kyivskiy politekhnichniy instytut"*. 2018 r. S. 59–63.
6. Lukianov Yu. Knyha "Orhanizatsiino-pravovi aspekty okhorony zdorovia v Ukraini" URL:

- <https://www.yakaboo.ua/ua/organizacijnopravovi-aspekti-ohoroni-zdorov-ya-v-ukrayini.html>
7. Mandzii I. Orhanizatsiini aspekty finansuvannia okhorony zdorovia v Ukraini. *Ekonomika ta upravlinnia natsionalnym hospodarstvom*. 2017 r. S. 47–51.
 8. Rybachuk T. O. Medychna reforma v Ukraini: stan ta perspektyvy rozvytku. *Natsionalna akademiia statystyky, obliku ta audytu*. Kyiv 2020 r. S. 312.
 9. Chumachenko L. Mekhanizmy derzhavnoho finansuvannia medychnykh zakladiv v Ukraini ta sviti. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal*. 2016 r. S. 67–70.
 10. Shumovych I. V. Orhanizatsiini osnovy reformuvannia systemy okhorony zdorovia v Ukraini. Vydavets KNEU, Kyiv. 2016.
 11. Semenets-Orlova, I., Teslenko, V., Dakal, A., Zadorozhnyi, V., Marusina, O., & Klochko, A. (2021). Distance Learning Technologies and Innovations in Education for Sustainable Development. *Studies of Applied Economics*, 39(5).
 12. Semenets-Orlova, I. (2015). Strategichne upravlinnja jak systemnyj zasib upravlinnja osvithimy zminamy [Strategic management as a systemic tool for managing educational change]. *Theory and practice of public administration*, 3, 52–60.